

Versterking en Herstel Oldambt

Inhoud

1. VOORWOORD	4
2. VERSTERKINGSOPGAVE OLDAMBT	5
INLEIDING	6
STAND VAN ZAKEN MEDIO 2024	6
RESULTATEN 2024	8
VERSTERKINGSOPGAVE EN NIJ BEGUN	9
VERSTERKING 2025 - DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN	10
VERSTERKING IN UITVOERING	11
MJVP EN MEERJARENBEELD VERSTERKING OLDAMBT	12
CAPACITEITSVERDELING VERSTERKING	12
RAPPORTAGE EN MONITORING	12
3. HERSTELAGENDA OLDAMBT	13
HERSTEL NIJ BEGUN	14
VERSTERKING ('VEILIG')	14
SCHADEHERSTEL ('SCHADEVRIJ')	15
VERDUURZAAMD	18
LEEFBAAR	19
INWONERSONDERSTEUNING	19
SPECIALE PROGRAMMA'S	20
HERSTELAGENDA OLDAMBT - PLAN VAN AANPAK	21
4. COMMUNICATIE	24
INLEIDING	25
TERUGBLIK	25
VOORUITBLIK	25
UITGANGSPUNTEN	26
ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN	26
COMMUNICATIEMIDDELEN	27
BIJLAGE 1: DEFINITIES EN AFKORTINGEN	29
BIJLAGE 2: VERSTERKINGSPROCES NCG	31

Voorwoord

Voor u ligt het ‘Plan van Aanpak Versterking en Herstel Oldambt 2025’. Dit plan is opgesteld door de lokale stuurgroep, waarin gemeente Oldambt, Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) samenwerken. Het plan van aanpak bevat twee onderdelen, het eerste is het plan voor de versterkingsopgave komend jaar en het tweede is de bredere herstelagenda en hoe we hier in Oldambt vorm en inhoud aan geven. Het plan voor de versterking (1^e deel) wordt, na een toets door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), vastgesteld door de gemeenteraad van Oldambt. Deze werkwijze is formeel vastgelegd in de Tijdelijke Wet Groningen (TWG) waarin staat dat gemeenten jaarlijks een plan vaststellen in de gemeenteraad waarin de versterkingsaanpak (met name de planning en prioritering) is opgenomen. Dit plan van aanpak geldt ook als uitvoeringsopdracht aan de NCG voor de versterking. Het tweede deel is meer informatief van aard en bevat onze kijk op de bredere aardbevingsopgave en een plan van aanpak hoe we de herstelagenda in Oldambt verder willen vormgeven.

Het plan van aanpak voor de versterking is in de basis een lichte actualisatie van het vorige plan in 2024. Zoals toen al aangegeven geldt dat de versterkingsopgave in onze gemeente beperkt is in omvang, wel zien we dat de woningen waar versterking speelt veelal complex en omvangrijk zijn. Voor 2025 geldt dat met name de uitvoering van de versterking centraal staat, omdat de opname en beoordeling van woningen is afgerond (op een enkele uitzondering daargelaten). In dit plan schetsen we de stand van zaken van de versterkingsopgave en de doelstellingen voor 2025. Daarbij gelden dus grotendeels dezelfde uitgangspunten en doelstellingen als afgelopen jaar.

Het tweede deel van dit plan van aanpak gaat over de bredere herstelagenda vanuit Nij Begun. Een groot deel van de 50 maatregelen heeft betrekking op het gebied van een beter schadeherstel en versterking, maar ook sociale cohesie, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Samen met alle betrokken partijen werken we aan de agenda Herstel van Groningen waarin het doel is: ‘Een veilig, schadevrij, verduurzaamd, leefbaar en mooi Groningen, waar inwoners en ondernemers weer regie hebben over hun eigen leven.’ Hierbij willen we als gemeente(n) een coördinerende rol spelen en hebben we een verantwoordelijkheid omdat een deel van de maatregelen vanuit Nij Begun bij de gemeente ligt. In dit plan van aanpak gaan we hier verder op in en ook hoe we dit in onze gemeente vorm willen geven.

Met de uitwerking van de kabinetsmaatregelen Nij Begun zien we dat gewerkt wordt aan erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Tegelijk beseffen we ons ook dat hiermee wellicht niet alle problemen worden opgelost. De stapeling van problematiek van gaswinning, zoutwinning, bodemdaling, funderingsproblematiek en de slechte staat van sommige woningen spelen hierin ook een rol. Als gemeente vinden we dat de veiligheid van en perspectief voor onze inwoners voorop moet staan. We blijven ons inzetten voor de belangen van onze inwoners en proberen hen waar mogelijk te ondersteunen. Zeker in schrijnende of vastgelopen situaties die we op verschillende plekken in onze gemeente zien. Samen met andere betrokken partijen willen we echt werken aan duurzaam herstel en toekomstperspectief.

Namens de lokale stuurgroep,

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester gemeente Oldambt

Gert Engelkens
Wethouder gemeente Oldambt

Versterkingsopgave Oldambt

In dit hoofdstuk beschrijven we de stand van zaken van de versterkingsopgave in Oldambt evenals de plannen en doelstellingen voor 2025. Dit hoofdstuk geldt formeel ook als plan van aanpak voor de versterkingsopgave die getoetst wordt door het SodM.

INLEIDING

De versterkingsopgave is afgelopen jaar in een stroomversnelling gekomen. De eerste versterkingen zijn afgerond en andere zijn in uitvoering of voorbereiding. Verder zijn nagenoeg alle woningen opgenomen en beoordeeld en is de verwachting dat dit najaar dit proces voor alle woningen is afgerond. Hierbij geldt dat voor het grootste deel versterking niet nodig is omdat deze woningen beoordeeld zijn met de nieuwste inzichten waarbij deskundigen verwachten dat door het afbouwen en stoppen van de gaswinning de kans op zware aardbevingen afneemt. Hiermee verschuift ook de zogeheten 0,05-contour naar de rand van Oldambt, wat betekent dat versterking naar verwachting niet meer nodig is. Dit is vastgelegd in de bestuurlijke afspraken die in november 2020 zijn gemaakt. We zien dus in de praktijk dat voor eigenlijk alle woningen die met de nieuwste inzichten beoordeeld worden geen versterking meer nodig is (een enkele uitzondering daargelaten).

STAND VAN ZAKEN MEDIO 2024

Afgelopen jaar is een groot deel van het Plan van Aanpak 2024 uitgevoerd. Dit plan is in december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Belangrijke doelstelling was om dit jaar alle woningen uit de scope op te nemen en te beoordelen. Verwachting van NCG is dat dit grotendeels gerealiseerd gaat worden. Zoals aangegeven blijkt dat de meeste woningen niet versterkt hoeven te worden. Voor woningen die vòòr medio 2020 zijn beoordeeld geldt dat versterking wel aan de orde is, soms met lichte maatregelen, maar er is ook sprake van forse versterkingsmaatregelen. Verder zijn afgelopen jaar een groot aantal woningen daadwerkelijk versterkt en voor de meeste andere woningen waarvoor versterking nodig is, is de planvorming gestart. Hieronder wordt de voortgang in cijfers weergegeven.

Figuur 1: Voortgang versterking Oldambt (verdeling werkvoorraad per 3 september 2024)¹

- Totale werkvoorraad: in totaal zitten nu 511 adressen uit Oldambt in het versterkingsprogramma. Afgelopen jaar zijn via LOOV (Loket Opname Op Verzoek) nog een beperkt aantal adressen toegevoegd.
- Nog te starten: dit betreft 2 adressen die via LOOV zijn toegevoegd en waarbij het proces van opname en beoordeling nog moet starten.
- Opname: 26 adressen waarvan de opname nog moet plaatsvinden. Voor 14 hiervan geldt dat de eigenaar (nog) niet wil meewerken of dit heeft uitgesteld. De overige adressen zijn spijtoptanten die een nieuwe opname krijgen.

¹ Met NCG en andere gemeenten is afgesproken om in de lokale plannen voor 2025 de cijfers met peildatum 3 september te gebruiken. Met name voor de toetsing door SodM is het belangrijk om hier dezelfde peildatum te hanteren. Met NCG is afgesproken dat we begin januari een oplegger maken met actuele cijfers die we mee kunnen sturen naar college en raad.

- **Beoordeling:** 15 adressen die opgenomen zijn en waarbij het proces van beoordeling loopt. Het grootste deel hiervan wordt nog in 2024 opgeleverd. Er zijn echter ook adressen bij die onlangs een opname hebben gehad omdat het spijtoptanten zijn of LOOV toevoegingen.
- **Planvorming:** 64 adressen waarvoor het versterkingsadvies klaar is en waarbij de planvorming kan starten of al gestart is. Hierbij geldt dat 3 adressen nog in een herbeoordeling zitten (en op basis daarvan waarschijnlijk op norm verklaard worden) en 1 adres betreft een weigeraar. 60 adressen gaan dus naar uitvoering.
- **Uitvoering:** voor 17 adressen is de planvorming afgerond en is de versterking in uitvoering.
- **Afgerond:** 387 adressen die qua versterking afgerond zijn. Hiervan zijn er 16 adressen daadwerkelijk versterkt, de overige (371 adressen) zijn op norm verklaard. Dit betekent dat deze woningen op basis van een opname en beoordeling niet versterkt hoeven te worden.

In de onderstaande tabel staat het overzicht van de stand van zaken per dorp.

Figuur 2: Overzicht versterkingsopgave per dorp (cijfers per 3 september 2024)

	Nog te starten	Opname	Beoordelingen	Planvorming	Uitvoering	Afgerond	Eindtotaal
Drieborg	-	-	-	-	-	1	1
Finsterwolde	-	-	-	-	-	1	1
Midwolda	-	1	2	10	-	59	72
Nieuw Scheemda	-	7	3	14	3	49	76
Nieuwolda	2	16	6	27	11	183	245
Oostwold	-	2	1	4	1	54	62
Scheemda	-	-	-	2	2	12	16
't Waar	-	-	3	7	-	27	37
Winschoten	-	-	-	-	-	1	1
Eindtotaal	2	26	15	64	17	387	511

De grootste versterkingsopgave ligt duidelijk in de dorpen Nieuwolda, 't Waar en Nieuw Scheemda. In deze dorpen zijn we dan ook als eerste gestart met het versterkingsproces. Voor de dorpen Midwolda, Oostwold en Scheemda geldt dat deze adressen later zijn gestart en in de meeste gevallen dus niet versterkt hoeven te worden. Belangrijke opmerking betreft verder de adressen in Winschoten, Finsterwolde en Drieborg. Dit zijn adressen die via Loket Opname Op Verzoek (LOOV) zijn toegevoegd aan de scope op basis van een quick-scan². Nadere beoordeling heeft uitgewezen dat versterking voor deze adressen niet nodig is.

² Inwoners die niet in het versterkingsprogramma zitten, maar die zich zorgen maken over de veiligheid van hun woning, kunnen via LOOV een verzoek doen voor een opname. NCG voert vervolgens een quick-scan analyse op het pand uit. Als een nadere beoordeling nodig is, dan wordt het adres toegevoegd aan het versterkingsprogramma. Hierbij is het goed om op te merken dat bij de quick-scan alleen gekeken wordt naar het pand en niet naar de locatie. Dit betekent dat bij nadere beoordeling de kans groot is dat versterking alsnog niet nodig is vanwege de gehanteerde nieuwste inzichten en de lage seismiciteit in ons gebied.

RESULTATEN 2024

In het plan van aanpak 2024 zijn doelstellingen opgenomen. Hieronder gaan we in op de resultaten die behaald zijn (per september 2024) en de verwachte resultaten eind 2024.

- Focus op uitvoering: De opdracht voor NCG is om voor alle adressen binnen de scope waar versterking nodig is het planvormingsproces op te starten. Verwachting is dat voor in totaal 47 woningen de uitvoering in 2024 zal starten.
 - » Van de c.a. 500 adressen in de scope moeten in totaal c.a. 100 woningen daadwerkelijk versterkt worden. Voor een deel hiervan geldt dat de versterking inmiddels is afgerond of in uitvoering is. Verder is voor nagenoeg alle woningen waar versterking nodig is de planvorming gestart. Verwachting is dat eind 2024 voor 19 adressen de uitvoering gestart is en dat 12 adressen worden opgeleverd.
- Afronding opname en beoordeling: De opdracht aan NCG is om de eventueel resterende (of nieuwe) adressen in 2024 op te nemen en te beoordelen. En om het versterkingsproces voor de eigenaren die niet willen meewerken zorgvuldig af te sluiten.
 - » NCG heeft eind 2023 de 'bewonersbelofte' gedaan om uiterlijk 1 juli 2024 iedereen duidelijkheid te geven over de veiligheid van hun woning. Voor Oldambt ging het nog om circa 80 adressen. Afgelopen juni werd duidelijk dat NCG deze belofte niet heeft kunnen inlossen en is hierover ook gecommuniceerd naar de desbetreffende inwoners. In de cijfers (begin september) is te zien dat nog steeds een aantal woningen opgenomen en/of beoordeeld moeten worden. Verwachting NCG is dat eind van dit jaar het grootste deel opgeleverd wordt, een klein aantal (o.a. nieuwe adressen via LOOV) komen later. Verder geldt dat NCG alle inwoners die niet mee willen werken aan de versterking een brief heeft gestuurd met het besluit en mededeling dat ze geregistreerd zijn bij het kadaster (e.e.a. conform afspraken in de TWG). Deze info wordt met ons gedeeld.
- Aandacht voor complexe en bijzondere situaties: we zetten extra in op de ondersteuning van onze inwoners en de samenwerking met NCG en IMG. Komend jaar hebben we extra aandacht voor kwetsbare panden en de mogelijkheden hiervoor. Samen met NCG (en IMG) onderzoeken we welke oplossingen mogelijk zijn en hoe we hiervoor een aanpak kunnen ontwikkelen.
 - » Naast reguliere inwonersondersteuning kijken we waar extra hulp nodig en mogelijk is via de beschikbare vangnetten. Op dit moment is een 10-tal adressen aangemeld bij ofwel de Commissie Bijzondere Situaties ofwel het Interventieteam vastgelopen situaties. Verder kijken we naar de mogelijkheden voor situaties waar vanuit versterking en/of schadeherstel onvoldoende hulp mogelijk is en hoe verschillen hierin aangepakt kunnen worden. Met NCG kijken we wat mogelijk is met maatwerk en in een aantal situaties biedt de subsidieregeling constructieve maatregelen voor blok B mogelijk een oplossing (zie hoofdstuk 3). Verder zijn we bijv. met het ministerie EZK in gesprek over de situatie in Drieborg. Als gemeente kijken we naar de mogelijkheden die de knelpuntenpot biedt (één van de nieuwe maatregelen uit Nij Begun). Ook betrekken we dit vraagstuk bij de uitwerking van de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak waar we medio dit jaar gestart zijn met de planvorming.
- Gebiedsontwikkeling: we streven ernaar om de versterking van woningen te verbinden aan gebiedsontwikkeling in de dorpen waar dit speelt. Voor het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar, Nieuw Scheemda wordt het gebiedsplan in 2024 vertaald naar een concreet uitvoeringsplan.
 - » In september 2024 is het keuzedocument en uitvoeringsplan voor de gebiedsontwikkeling van Nieuwolda, 't Waar en Nieuw Scheemda door het college vastgesteld. Op 29 september is een omgevingsconvenant ondertekend door gemeente en de beide dorpsbelangenverenigingen. In het volgende hoofdstuk gaan we verder in op de uitwerking en uitvoering van deze plannen. Dit geldt ook voor de bredere uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak gericht op herstel, verduurzaming, leefbaarheid en sociale cohesie.

- Inrichting van het uitvoeringsproces: samen met NCG richten we een goed proces in voor de vergunningverlening. Dit geldt ook voor andere zaken die de uitvoering van de versterking mogelijk maken (tijdelijke huisvesting, nutsvoorzieningen, inpassingsmaatregelen).
 - » Met NCG hebben we een overlegstructuur zowel voor de reguliere projecten (woningen) als voor adressen met bestemming erfgoed of agro. Hierin vindt frequent afstemming plaats met de projectleiders NCG en betrokkenen vanuit de gemeente. In deze overlegstructuur wordt voornamelijk aandacht besteed aan tijdig vooroverleg en verkennen van de (vergunningen)procedure en mogelijke knelpunten. Binnen de gemeente is de afspraak dat we het vergunningsproces zo goed mogelijk inrichten. Door ziekte en personeelwisselingen is deze afspraak wel onder druk komen te staan. Voor mogelijke inpassingsmaatregelen hebben we middelen beschikbaar gekregen vanuit het gebiedsfonds. Concreet is in dit kader afgelopen jaar een plan opgesteld voor het inrichten van passeerstroken langs de landwegen tussen Nieuwolda en Midwolda/Oostwold.
- Agro en erfgoed: we willen de mogelijkheden van het Agroprogramma en het Erfgoedprogramma zo goed mogelijk benutten voor onze boerderijen, (rijks)monumenten en karakteristieke panden.
 - » Dit betreft een doorlopend proces waarbij we zowel op programmaniveau als op adresniveau zoeken naar mogelijkheden. Positief hierbij is dat vanuit Nij Begun extra middelen beschikbaar komen voor beide programma's en ook voor het MKB-programma dat in ontwikkeling is.
- Woningverbetering en verduurzaming: we stimuleren onze inwoners om te investeren in hun woning en om gebruik te maken van de beschikbare subsidies voor woningverbetering en verduurzaming.
 - » Hier spelen zowel de uitbreiding van de subsidie woningverbetering en verduurzaming (10.000 euro) als straks de provinciebrede isolatie-aanpak (maatregel 29) een grote rol. Voor het laatste zijn in maart 2024 de uitgangspunten bestuurlijk vastgesteld en begin juli de eerste uitwerkingpunten. Belangrijk hierbij is het realiseren van een heldere subsidieregeling en een goede ondersteuningsaanpak. Daarnaast betrekken we de subsidiemogelijkheden ook in de gebiedsgerichte aanpak waar we aan werken.
- Nij Begun: als gemeente willen we nauw betrokken zijn bij de uitwerking van de kabinetsmaatregelen en stellen we een plan op hoe we dit concreet willen invullen. Uiteraard kijken we hierbij naar onze rol en verantwoordelijkheid en welke maatregelen voor ons relevant zijn. Maar we kijken ook hoe we voor onze inwoners het maximale kunnen doen om te werken aan herstel en perspectief
 - » Afgelopen maanden hebben we als regio gewerkt aan het opstellen van een integrale Herstelagenda en het bewerkstelligen van een grotere rol voor gemeenten. Binnen de gemeente hebben we ingezet op het versterken van de programmatische aanpak en het uitwerken van de verschillende maatregelen waar we als gemeente een rol in spelen. Zie verder H3.

VERSTERKINGSOPGAVE EN NIJ BEGUN

De belangrijkste opgave voor de NCG is en blijft het zorgdagen voor de veiligheid en het versterken van woningen als dat nodig is. Daarnaast levert NCG vanuit de versterkingsopgave ook een bijdrage aan verduurzaming, verbetering van de leefomgeving, leefbaarheid en sociale cohesie. Afgelopen jaar zijn verschillende maatregelen gestart. Zo hebben bewonersbegeleiders meer (financiële) ruimte gekregen om knelpunten op te kunnen lossen, is de NCG gestart met het combineren van versterkings- en isolatiemaatregelen bij woningen die zwaar versterkt moeten worden en is in september 2023 de regiobouwmeester aan de slag gegaan. Voor de verduurzaming (maatregel 28 uit Nij Begun) geldt dat NCG, bij panden met een bouwtijd van vier maanden of langer waarbij bewoners hun huis tijdelijk moeten verlaten, de versterkingsmaatregelen combineert met het toepassen van isolatiemaatregelen. Dit betreft ook een (beperkt) aantal woningen in Oldambt. Verder is NCG gestart met een pilot om te kijken of men maatregel 29 (isolatie-aanpak) kan meenemen in

de versterking en heeft NCG een rol in de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak. Daarbij kijken NCG en gemeenten niet alleen naar wat er nodig is voor de veiligheid, maar gaan ook in gesprek met inwoners over wat een dorp of buurt als gemeenschap nodig heeft.

VERSTERKING 2025 - DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN

Doelstellingen versterking 2025

De doelstellingen in het vorige plan blijven ook voor komend jaar uitgangspunt van onze inzet. Hieronder zijn deze in geactualiseerde vorm weergegeven:

- Focus op uitvoering: de inschatting is dat in totaal circa 100 woningen daadwerkelijk versterkt moeten worden, waarvan 1/3 deel inmiddels in uitvoering of gerealiseerd is. Het streven is om in 2025 voor het grootste deel van de resterende adressen de uitvoering te starten, een klein deel hiervan betreft plannen voor sloop-nieuwbouw. Samen met NCG willen we het proces naar uitvoering zo goed mogelijk organiseren (o.a. vergunningverlening en tijdelijke huisvesting).
- Afronding opname en beoordeling: de verwachting is dat eind 2024 voor nagenoeg alle resterende adressen het traject van opname en beoordeling is afgerond. Dit betekent dat alle eigenaren weten of hun woning versterkt moet worden of niet, ook de eigenaren die hebben gekozen voor een herbeoordeling. Mocht dit door onvoorziene omstandigheden niet gelukt zijn dan zal NCG dit z.s.m. in 2025 afronden. Dit geldt ook voor de nieuwe adressen die via LOOV zijn of worden toegevoegd.
- Aandacht voor complexe en bijzondere situaties: de gemeente heeft oog voor bijzondere en/of schrijnende situaties. Met onze inwonersondersteuners bieden we een luisterend oor en ondersteunen we inwoners waar mogelijk. Waar nodig zetten we de beschikbare vangnetten in en zoeken we naar oplossingen samen met NCG en IMG. Ook zien we mogelijkheden via de inzet van de gemeentelijke knelpuntenpot (nieuwe maatregel waarvoor nog een kader wordt opgesteld). Komend jaar hebben we extra aandacht voor situaties die we tegenkomen in de gebiedsgerichte aanpak.
- Gebiedsimpact en -ontwikkeling: de versterking richt zich uiteraard op de woning. Waarbij de uitvoering hiervan impact heeft op de omgeving, begeleiden we dit zo goed mogelijk en willen we overlast zoveel mogelijk voorkomen. Verder streven we ernaar om de versterking te verbinden aan gebiedsontwikkeling in de dorpen waar dit speelt (zie ook gebiedsgerichte aanpak in H3).
- Agro en erfgoed: we willen de mogelijkheden van het Agroprogramma en het Erfgoedprogramma zo goed mogelijk benutten voor onze boerderijen, (rijks)monumenten en karakteristieke panden.
- Woningverbetering en verduurzaming: we stimuleren onze inwoners om te investeren in hun woning en om gebruik te maken van de beschikbare subsidies voor woningverbetering en verduurzaming. Dit doen we o.a. via de gebiedsgerichte aanpak (zie H3).
- Nij Begun: de gemeente is nauw betrokken bij de uitwerking van de kabinetsmaatregelen, zeker bij de Herstelagenda. In dit kader hebben we een plan van aanpak opgesteld om hier concreet invulling aan te geven (zie H3).

Resultaten versterking 2025

Voor komend jaar streven we onderstaande resultaten na. Deze resultaten gelden (deels) ook als de gemeentelijke opdracht aan NCG:

- De opdracht aan NCG is om de eventueel resterende (of nieuwe) adressen in 2025 op te nemen en te beoordelen. En om het versterkingsproces voor de eigenaren die niet willen meewerken zorgvuldig af te sluiten, voor zover dat in 2024 nog niet gedaan is.
- De opdracht voor NCG is om voor alle adressen binnen de scope waar versterking nodig is het planvormingsproces verder vorm te geven en de uitvoering te starten. Verwachting van NCG is dat voor in totaal 49 woningen de uitvoering in 2025 zal starten en dat 36 woningen zullen worden opgeleverd.

- Voor het uitvoeringsproces richten we met NCG een goed proces in voor de vergunningverlening. Dit geldt ook voor andere zaken die de uitvoering van de versterking mogelijk maken (tijdelijke huisvesting, nutsvoorzieningen, inpassingsmaatregelen).
- Voor het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar, Nieuw Scheemda wordt het gebiedsplan in 2025 vertaald naar concrete uitvoeringsplannen. Het doel is om dit proces rond de zomer af te ronden en op te leveren zodat in de 2e helft van 2025 de uitvoering kan starten.

VERSTERKING IN UITVOERING

De versterkingsopgave in Oldambt verschuift in 2025 nog meer naar de fase van planvorming en uitvoering. Dit vraagt extra aandacht voor bijv. het proces van vergunningverlening en het toezicht op de uit te voeren versterkingen. Maar ook voor het proces rond tijdelijke huisvesting, de impact op de openbare ruimte (tijdelijke voorzieningen, bouwverkeer, parkeren, nutsvoorzieningen) en de eventuele herinrichting en koppeling met gebiedsontwikkeling. Hieronder worden een paar punten toegelicht.

Vergunningverlening

NCG is verantwoordelijk voor de uitvoering van de versterkingsoperatie en daarmee ook voor de aanvraag van de eventueel benodigde vergunningen. Tegelijkertijd vraagt dit proces ook van ons extra inzet en een goede organisatie en communicatie, zeker in het vergunningenproces. Afgelopen jaar is hiervoor al een goede samenwerking opgezet, zowel intern als met NCG. Er zijn afspraken gemaakt over capaciteitsinzet, rolverdeling en interne processen. Ook komend jaar vraagt de interne organisatie en capaciteit om aandacht, gezien de druk op de gemeentelijke organisatie en de organisatie-ontwikkeling in onze gemeente.

Binnen de versterkingsopgave van Oldambt valt een groot deel van de opgave in het erfgoed- en agroprogramma. Dit zijn in de praktijk complexe dossiers die meer dan gemiddeld tijd vragen van de interne organisatie. Tussen de aardbevingsgemeenten wordt samengewerkt om de versterking voortvarend aan te pakken. Dit is vormgegeven in het samenwerkingsverband 'VTH-Drieslag'. De aardbevingsgemeenten maken in dat verband collectieve afspraken over de kwaliteitsborging van vergunningaanvragen en de uitvoering van versterkingsmaatregelen.

Tijdelijke huisvesting

Als een woning versterkt moet worden, betekent dit in sommige gevallen dat de woning voor bepaalde tijd niet kan worden gebruikt en dat tijdelijke huisvesting moet worden geregeld. Op basis van de voortgang in de versterkingsopgave is hieronder een geactualiseerde analyse gemaakt voor de situatie in Oldambt:

- De inschatting is dat c.a. 100 adressen daadwerkelijk versterkt moeten worden. Hierbij kan tijdelijke huisvesting aan de orde zijn.
- Het betreft in veel gevallen vrijstaande woningen of boerderijen en relatief weinig rijtjeswoningen of woningen die dicht op elkaar staan.
- Voor vrijstaande woningen en zeker voor boerderijen is tijdelijke huisvesting op eigen erf in veel gevallen een mogelijke en ook gewenste oplossing.
- Voor de overige woningen is het voorstel om maatwerk te bieden en de optie van zelfredzaamheid en compensatie actief in te zetten (1744 euro per maand).
- Bij de start wordt in een vroeg stadium het vraagstuk van tijdelijke huisvesting in beeld gebracht. Mochten bovenstaande opties niet haalbaar zijn, dan wordt door NCG gezocht naar andere oplossingen. Hierbij wordt de gemeente in een vroeg stadium betrokken (locatie, vergunningen). Maar de inschatting is dat het organiseren van tijdelijke huisvesting in het gebied niet nodig is.

Conclusie is dat we in Oldambt verwachten te kunnen volstaan met maatwerkoplossingen en tijdelijke huisvesting op eigen erf.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming geeft beperkingen voor het aantal gebouwen dat tegelijkertijd natuurvrij mag zijn. Dit betekent dat in een bepaald gebied het aantal versterkingsprojecten dat tegelijkertijd in uitvoering is tot een maximum beperkt is. Het doel hiervan is om te voorkomen dat voor bepaalde kwetsbare diersoorten (zwaluwen, mussen en vleermuizen) op enig moment onvoldoende leefruimte is. De provincie Groningen is hier het bevoegd gezag. Voor de versterkingsopgave heeft de provincie een generieke ontheffing vastgesteld waarin dit maximum op 25 procent is gezet per salderingsgebied. Dat betekent dat maximaal 25 procent van de gebouwen tegelijkertijd in uitvoering mag zijn. Inschatting van NCG is dat bovenstaande voor Oldambt geen directe impact heeft.

Nutsbedrijven

De versterking kan bij ingrijpende werkzaamheden of sloop-nieuwbouw ook impact hebben op de (benodigde) nutsvoorzieningen. Als dat aan de orde is, vraagt dit om tijdige afstemming met de nutsbedrijven. Het is de taak van NCG om inzichtelijk te maken waar en wanneer dit speelt en welke netwerkverbeteringen nodig zijn. Inmiddels is duidelijk dat de nutsvoorzieningen binnen het versterkingsgebied afdoende zijn. Wel wordt onderzocht of wenselijke aanpassingen, met name ten aanzien van het elektriciteitsnetwerk, vanuit een toekomstperspectief (verduurzaming) gelijktijdig kan worden uitgevoerd. Hierover vindt overleg plaats, ook in het kader van de plannen die we hebben voor de gebiedsontwikkeling van Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda.

MJVP EN MEERJARENBEELD VERSTERKING OLDAMBT

Samen met NCG en andere aardbevingsgemeenten is een MeerjarenVersterkingsprogramma (MJVP) voor de hele aardbevingsregio opgesteld. Het MJVP heeft als doel om voor het hele aardbevings-gebied, op basis van de lokale plannen van aanpak van de vijf aardbevingsgemeenten, sturing te geven aan de uitvoering en de planning van de versterkingsoperatie. Voor Oldambt geldt dat, gezien de voortgang van de versterking, het MJVP minder relevant is/wordt. Zoals aangegeven zijn nagenoeg alle adressen opgenomen en beoordeeld en geldt dat alle woningen waar versterking nodig is in opdracht zitten voor de planvorming en uitvoering. Streven van gemeente én NCG is om de versterking binnen Oldambt in 2026 af te ronden. Uiteraard is het zo dat de versterkingsoperatie tot nu toe met veel onzekerheden en wijzigingen gepaard gaat. Nieuwe ontwikkelingen kunnen leiden tot wijzigingen in de genoemde inschattingen. En zeker ook de processen rond planvorming en bijv. afstemming met eigenaren kunnen impact hebben op de planning.

CAPACITEITSVERDELING VERSTERKING

In afstemming met NCG en de gemeenten in het aardbevingsgebied zijn in het verleden afspraken gemaakt over de verdeling van de beperkte capaciteit voor zowel opname en beoordeling als voor planvorming en uitvoering. Deze afspraken zijn bestuurlijk vastgesteld in het Versterkingsoverleg Groningen (VOG). Gezien de stand van zaken voor de versterking in Oldambt en het feit dat alle woningen waar versterking nodig is reeds in opdracht zitten is het capaciteitsvraagstuk bij NCG momenteel geen probleem. Dit geldt ook voor eventuele adressen die nog via LOOV aan de opgave worden toegevoegd.

RAPPORTAGE EN MONITORING

NCG is verantwoordelijk voor het monitoren van de voortgang van de versterkingsopgave. NCG houdt een publiek dashboard bij waarin de voortgang van de versterkingsopgave wordt weergegeven. Als gemeente ontvangen we maandelijks een voortgangsrapportage die we regelmatig bespreken met NCG in de projectgroep en in de lokale stuurgroep. Jaarlijks wordt bij de actualisatie van het lokale plan van aanpak gerapporteerd over de voortgang. Tussentijds wordt in de lokale stuurgroep de voortgang besproken en waar nodig én mogelijk bijgestuurd.

Herstelagenda Oldambt

De versterkingsopgave staat niet los van bredere aardbevingsproblematiek en de herstelopgave in onze gemeente. In dit hoofdstuk gaan we in op de Herstelagenda Nij Begun (Agenda Herstel van Groningen) en de vertaling daarvan naar onze gemeente. Dit hoofdstuk vormt ons plan van aanpak voor de Herstelagenda Oldambt.

HERSTEL NIJ BEGUN

Een groot deel van de 50 maatregelen uit Nij Begun heeft betrekking op schadeherstel en versterking. Als regio hebben we aangegeven dat we deze maatregelen graag in samenhang en samenwerking met het Rijk willen uitwerken. De gemeenten weten als geen ander wat nodig is om de maatregelen effectief te laten zijn en in samenhang met bestaande opgaven op te pakken. Bovendien is een aantal maatregelen uit Nij Begun alleen maar mogelijk wanneer deze uitgewerkt worden in combinatie met het advies van de Commissie Verschillen (Van Geel 2023). Mede in dit licht is afgelopen jaar gewerkt aan de Agenda Herstel van Groningen. Hierin wordt, binnen de bestaande verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, meer lokale zeggenschap en doorzettingsmacht gevraagd om tot werkelijke oplossingen te komen. De aanpak vraagt niet om nieuwe regelingen en loketten maar om lokale slagkracht, ruimte voor maatwerk en oplossingen.

Samen met de vijf aardbevingsgemeenten, het Rijk, de provincie Groningen, de NCG en het IMG en andere betrokken partijen in de regio wordt in het kader van de Agenda Herstel van Groningen gewerkt aan een aanpak om als één overheid proactief en dorpsgericht ondersteuning te bieden aan inwoners. Het doel hierbij is: 'Een veilig, schadevrij, verduurzaamd, leefbaar en mooi Groningen, waar inwoners en ondernemers weer regie hebben over hun eigen leven.' Hierbij willen we als gemeente(n) een coördinerende rol spelen en hebben we een verantwoordelijkheid omdat een deel van de maatregelen vanuit Nij Begun bij de gemeente ligt. In dit plan van aanpak gaan we hier verder op in en ook hoe we dit in onze gemeente vorm willen geven.

Vertaald naar onze gemeente zien we hierbij de volgende doelen:

- **Veilig:** alle woningen in de gemeente Oldambt zijn veilig en (waar nodig) versterkt.
- **Schadevrij:** we leveren vanuit onze rol een actieve bijdrage aan schadeherstel ten gevolge van gaswinning.
- **Verduurzaamd:** we stimuleren onze inwoners om te investeren in hun woning en om gebruik te maken van de beschikbare subsidies voor woningverbetering en verduurzaming.
- **Leefbaar:** we versterken de leefbaarheid en sociale cohesie in gebieden waar schade en versterken een rol speelt. Dit doen we samen met de inwoners en betrokken organisaties.
- **Inwoners:** onze inwoners die te maken hebben met de gevolgen van gaswinning willen we zo goed mogelijk bijstaan en verder helpen.

Hieronder volgt een toelichting op de stand van zaken m.b.t. bovenstaande onderdelen.

VERSTERKING ('VEILIG')

In hoofdstuk 2 zijn we uitgebreid ingegaan op de versterkingsopgave in onze gemeente. Hierbij is de conclusie dat de versterking in onze gemeente met name in het noordwestelijke deel van onze gemeente speelt. En dat de eigenaren van de woningen in de scope inmiddels voor het grootste deel duidelijkheid hebben of wel of niet versterking nodig is. Inschatting is dat in totaal c.a. 100 woningen versterkt moeten worden en dat dit met name in 2025 en 2026 zal plaatsvinden. Het merendeel van de woningen in de scope hoeft dus niet versterkt te worden. Voor een aantal woningen geldt echter dat deze door NCG 'veilig zijn bevonden', maar dat er wel constructieve problemen zijn geconstateerd. Samen met NCG kijken we naar de mogelijkheden voor maatwerk. Daarbij biedt voor een aantal situaties mogelijk de subsidieregeling constructieve maatregelen (blok B) een (gedeeltelijke) oplossing (zie verderop in dit hoofdstuk).

Rol gemeente

NCG is verantwoordelijk voor de uitvoering van de versterkingsopgave en als gemeente zijn we betrokken als opdrachtgever (met name voor de planning en prioritering). In de praktijk betekent dit dat de contacten met eigenaren via de bewonersbegeleider of projectleider van NCG loopt. Waar nodig zijn we als gemeente soms betrokken via onze inwonersondersteuner of bij complexe situaties soms ook met onze procesregisseur. Waar vraagstukken rond vergunningverlening, tijdelijke huisvesting of bijv. beheer aan de orde is wordt vroegtijdig geschakeld met de collega's die daar verantwoordelijk voor zijn. Zeker bij agrarische panden of adressen met erfgoedbestemming vraagt dit de nodige afstemming en aandacht. We hebben structureel met NCG overleg over voortgang en vraagstukken die aan de orde zijn. Knelpunten worden geëscaleerd via het overleg tussen programmamanager en gebiedsmanager NCG en in uitzonderlijke situaties kunnen deze aan de stuurgroep worden voorgelegd.

Gaswinning

Naast de versterking is uiteraard ook het stopzetten van de gaswinning een belangrijke stap geweest voor de veiligheid van onze inwoners. Het formele besluit hiervoor is in april 2024 genomen met de ondertekening van de Wet sluiting Groningenveld. Om stil te staan bij deze historische dag in de Groningse geschiedenis, was het plan om dit moment met alle Groningers op zaterdag 5 oktober te markeren. Dit markeringsmoment ('Vanuit Hier') is echter uitgesteld en wordt zo mogelijk in 2025 alsnog georganiseerd.

SCHADEHERSTEL ('SCHADEVRIJ')

Nieuwe werkwijze IMG

Onderdeel van Nij Begun is een meer ruimhartige schade-afhandeling door IMG. In 2024 heeft IMG een aantal belangrijke aanpassingen in hun werkwijze doorgevoerd. Hierbij staat daadwerkelijk herstel van schades centraal. Bewoners krijgen de mogelijkheid om alle schades in hun woning die mijnbouwschade zouden kunnen zijn, en niet eerder beoordeeld zijn, in één keer te laten herstellen tot een bedrag van € 60.000. Er wordt daarbij niet meer naar de oorzaak van individuele schades gekeken. Daarnaast hebben mensen de keuze uit de vaste vergoeding die verhoogd wordt van 5.000 naar 10.000 euro. Mensen die in het verleden een lagere vergoeding hebben ontvangen dan 10.000 euro kunnen een aanvullende vaste vergoeding (AVV) aanvragen tot dit bedrag. In november 2024 is IMG gestart met de uitrol van deze regeling. Gestart wordt met de groep aanvragers die sinds de zomer een voorinschrijving heeft gedaan (in totaal c.a. 39.000 mensen). Verwachting is dat de uitvoering van deze regeling jaren in beslag zal nemen en dat nieuwe aanvragen pas vanaf 2026 gedaan kunnen worden. Tot slot blijft de mogelijkheid bestaan voor een maatwerkprocedure, waarbij causaliteit met de gaswinning wel een rol speelt.

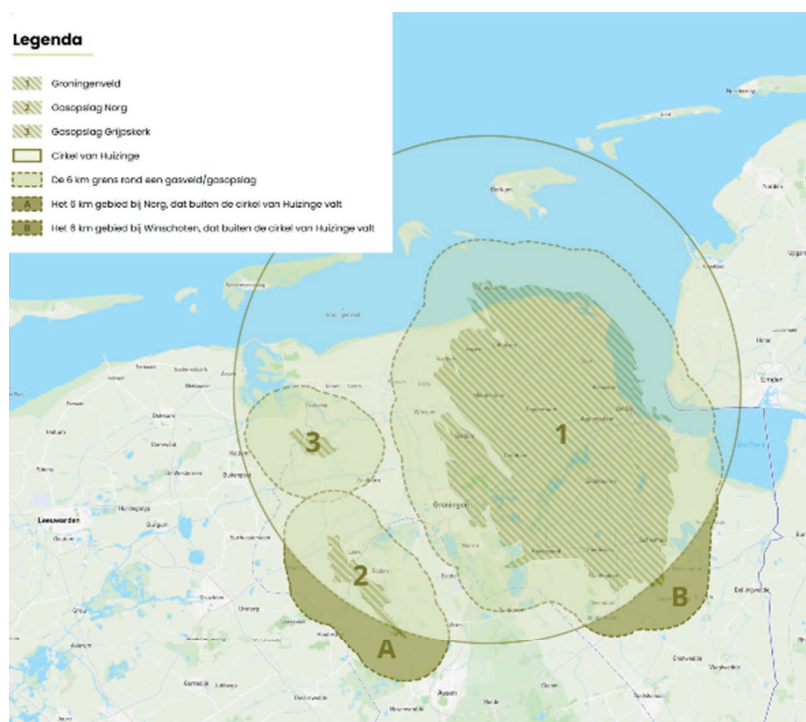
Schade-afhandeling in Oldambt

In totaal zijn bij het IMG (en voorheen TCMG) afgelopen jaren ruim 13.000 meldingen gedaan (cijfers oktober 2024) en is in totaal voor bijna 88 miljoen euro aan schadevergoeding uitgekeerd. Het betreft hier de cijfers voor fysieke schade. We zagen dat met de invoering van het wettelijk bewijsvermoeden in 2019 de schademeldingen binnen het zogeheten effectgebied voor een groot deel worden erkend en vergoed. Vanaf 2021 zagen we een kentering door de aanpassing van het beoordelingskader van IMG, en wordt een groter deel van de schademeldingen afgewezen. Vanaf dat moment is ook de mogelijkheid om te kiezen voor een forfaitaire regeling (vaste vergoeding van 5.000 euro). Zoals hierboven al aangegeven is in 2024 de nieuwe werkwijze vanuit Nij Begun doorgevoerd. Daarbij is het goed om te benoemen dat het effectgebied per 1 januari 2024 nog is aangepast (zie figuur). Met de invoering van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) heeft de Tweede Kamer de gebieden rondom Winschoten en de gasopslag Norg teruggebracht onder het wettelijk bewijsvermoeden. Hierdoor is het voor inwoners van omgeving Winschoten en gasopslag Norg weer mogelijk om een schadeaanvraag te doen.

Andere relevante ontwikkelingen m.b.t. schade-afhandeling zijn:

- Immateriële schade: IMG heeft de regeling voor vergoeding van immateriële schade verruimd (met terugwerkende kracht). Vanaf eind 2023 kunnen ook kinderen en jongeren een vergoeding voor immateriële schade laten aanvragen door een wettelijk vertegenwoordiger. Het doel van de vergoeding is om verzachting en erkenning te bieden voor het aangedane leed. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de ernst van de situatie. In Oldambt zijn bijna 2000 aanvragen toegekend voor bedrag van c.a. 4 miljoen euro (cijfers oktober 2024).
- Waardedaling: IMG is recent gestart met de waardedalingsregeling voor niet-woningen (bedrijfspanden), naast de regeling voor woningen die al een aantal jaren loopt. De invoering hiervan vindt gefaseerd plaats, vanaf 15 juli 2024 kunnen ook ondernemers in Oldambt een aanvraag indienen (in het gebied waar de regeling van toepassing is). De waardedalingsregeling vergoedt de financiële schade die is ontstaan doordat een woning (of bedrijfspand) minder waard is geworden of minder hard in waarde is gestegen door de gaswinning. Voor Oldambt geldt deze regeling voor de postcodegebieden 't Waar, Nieuw Scheemda, Nieuwolda, Scheemda en Midwolda. Tot oktober 2024 zijn ruim 4400 aanvragen vanuit Oldambt ingediend, waarvan ruim 2/3 is toegewezen. In totaal is een bedrag van c.a. 10,8 miljoen euro uitgekeerd.
- Duurzaam herstel: IMG is in 2024 gestart met een pilootaanpak in de kern van het aardbevingsgebied. Duurzaam Herstel is erop gericht om de kans op herhaalschade aan een woning bij een nieuwe beving te verkleinen. Bij eigenaren van wie het huis zware (herhaal)schade heeft, die voldoet aan specifieke criteria, wordt gekeken of het nodig is de constructie van de woning te herstellen of te verbeteren.
- Schadeherstel en versterking: eigenaren kunnen ervoor kiezen de schade aan hun woning door NCG te laten herstellen, tegelijk met de versterking van de woning. IMG en NCG werken intensief samen om te zorgen dat iedereen die hiervoor in aanmerking komt de kans krijgt om voor deze gecoördineerde uitvoering te kiezen. Ook kan in voorkomende gevallen schadeherstel, duurzaam herstel en versterking door NCG worden uitgevoerd.

Figuur 3: Effectgebied Wettelijk Bewijsvermoeden – gebied waar IMG schade afhandelt

Tabel: cijfers schade-afhandeling Oldambt

Totalen tussen 2017-2024				Fysieke schade - Maatwerk				Vaste eenmalige schadevergoeding (VES)			
10-okt-24	aantal toegekend	totaal verleend	aantal afgewezen	10-okt-24	aantal toegekend	totaal verleend	aantal afgewezen	10-okt-24	aantal toegekend	totaal verleend	aantal afgewezen
2017	77	€767.571,44	—	2017	77	€767.571,44	—	2017			
2018	92	€824.983,64	5	2018	92	€824.983,64	5	2018			
2019	731	€4.769.179,84	49	2019	731	€4.769.179,84	49	2019			
2020	4.241	€40.455.500,56	393	2020	4.240	€40.450.948,25	393	2020			
2021	3.449	€23.797.656,89	732	2021	2.500	€20.163.375,98	428	2021	201	€1.005.000,00	14
2022	2.388	€11.273.419,91	627	2022	677	€2.903.297,32	401	2022	1.627	€8.135.000,00	106
2023	3.856	€13.136.676,56	2.529	2023	243	€1.240.450,32	134	2023	375	€1.990.000,00	62
2024	1.551	€7.598.063,03	2.248	2024	258	€1.631.430,42	146	2024	380	€3.745.000,00	78
	16.385	102.623.052	6.583		8.818	72.751.237	1.556		2.583	14.875.000	260

Waardedaling Wonen				Immateriële schade				Immateriële schade kinderen en jongeren			
10-okt-24	aantal toegekend	totaal verleend	aantal afgewezen	10-okt-24	aantal toegekend	totaal verleend	aantal afgewezen	10-okt-24	aantal toegekend	totaal verleend	aantal afgewezen
2017				2017				2017			
2018				2018				2018			
2019				2019				2019			
2020	1	€4.552,31	—	2020				2020			
2021	747	€2.627.780,91	284	2021	1	€1.500,00	4	2021			
2022	46	€150.122,59	68	2022	38	€85.000,00	52	2022			
2023	2.210	€7.842.226,24	928	2023	801	€1.540.000,00	1.347	2023	227	€524.000,00	58
2024	61	€246.729,12	59	2024	619	€1.406.000,00	1.617	2024	225	€527.500,00	339
	3.065	10.871.411	1.339		1.459	3.032.500	3.020		452	1.051.500	397

Rol gemeente

Als gemeente hebben we formeel geen rol in de schade-afhandeling maar zetten we ons wel in voor de belangen van onze inwoners en proberen we inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen. Onze gemeente ligt aan de rand van het aardbevingsgebied. Daardoor is het vraagstuk rondom schade en veiligheid complex. Schade aan gebouwen is in onze hele gemeente zichtbaar. Maar het is niet altijd duidelijk of de gaswinning hiervan de oorzaak is. Met de maatregelen uit Nij Begun en de nieuwe werkwijze van IMG verwachten we dat de schade-afhandeling verbeterd wordt. Maar tegelijk zijn we ons bewust van de grenzen die door onze gemeente lopen en dat niet alle problemen en verschillen kunnen worden opgelost. Met onze inwonersondersteuners bieden we een luisterend oor en kunnen we soms inwoners een stap verder helpen in het proces (zie verder onder inwonersondersteuning).

Gestapelde mijnbouw

Naast gaswinning hebben we ook te maken met andere mijnbouwactiviteiten die van invloed zijn in onze gemeente (o.a. zoutwinning en de ondergrondse opslag van stikstof). In dat kader zijn we betrokken bij een onderzoek van IMG naar multicausaliteit t.a.v. gaswinning en zoutwinning. Mede op initiatief van de stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen is een onderzoek gestart in 2022. Diverse onderzoeksinstituten voerden dit onderzoek uit in opdracht van de landelijke Commissie Mijnbouwschade (CM) en het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG). Hierbij wordt onderzocht of een combinatie van gas- en zoutwinning, en mogelijke trillingen en effecten van bodemdaling hierbij, gezamenlijk kunnen leiden tot schade aan gebouwen of objecten. Resultaten van dit onderzoek zijn in december 2024 gepresenteerd. Hieruit blijkt dat de stapeling van mijnbouweffecten, slechts een beperkte invloed heeft. IMG kan hiermee op basis van metingen en prognoses van bodembewegingen en trillingen concluderen dat, zeker aan de rand van het effectgebied, de kans dat er schade of schadeverergering zal optreden niet significant is. Op basis van deze gegevens is er geen aanleiding de wijze van beoordelen te wijzigen. In de omgeving van de locaties waar zout wordt gewonnen, is om dit met zekerheid te kunnen zeggen nog extra onderzoek nodig, waarvan de resultaten eind eerste kwartaal 2025 worden verwacht. We zullen de uitkomsten van dit onderzoek en de verdere uitwerking hiervan volgen.

Verder blijven we nauwgezet de ontwikkelingen en het proces omtrent de zoutwinning in het gebied Heiligerlee/Zuiderveen volgen en waar mogelijk geven wij advies. Ook het onderzoek van Nobian over hoe de zoutcavernes op een veilige manier af te kunnen sluiten (abandonneringsplan) blijft onze aandacht houden. Tot slot onderhouden we regelmatig contact met de mijnbouwbedrijven (Nobian en Gasunie), Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), het Rijk en bewoners (stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen). We gebruiken onze juridische bevoegdheden en verantwoordelijkheden om als gemeente te reageren op bijv. winningsplannen rond mijnbouwactiviteiten.

VERDUURZAAMD

In de afgelopen jaren zijn diverse regelingen en subsidies opgesteld voor inwoners uit het aardbevingsgebied. Naast de regelingen voor schadeherstel, immateriële schade en waardedaling zijn er ook meerdere regelingen gericht op verduurzaming en woningverbetering. Met Nij Begun komt daar nu de isolatie-aanpak (maatregel 29) bij. We zien hierbij dat de begrenzing van deze regelingen soms dwars door onze gemeente loopt. We zetten ons in om verschillen zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast willen we onze inwoners actief wijzen op de mogelijkheden die deze regelingen bieden en werken we aan gebiedsgerichte aanpakken en ontzorging van inwoners die dat nodig hebben.

Subsidieregeling verduurzaming en woningverbetering

Eigenaren met een woning in de versterking kunnen aanspraak maken op subsidies voor verduurzaming of woningverbetering via SNN. Daarnaast kunnen eigenaren van een woning in het aardbevingsgebied die niet in het versterkingsprogramma van NCG zit, aanspraak maken op een subsidie van 10.000 euro voor woningverbetering en verduurzaming. Voor Oldambt geldt deze regeling voor woningeneigenaren in de versterkingsdorpen Nieuwolda, Nieuw Scheemda, 't Waar, Midwolda, Oostwold en Scheemda. Met Nij Begun is deze regeling uitgebreid en heeft het rijk nog een groot aantal postcodes toegevoegd. Voor Oldambt betreft dit de gebieden Finsterwolde, Heiligerlee en een deel van Winschoten. Positief voor de inwoners die het betreft. Tegelijk brengt dit nieuwe discussies en verschillen met zich mee. Hierover hebben we afgelopen jaar op diverse manieren aandacht gevraagd en een dringend verzoek gedaan bij EZK om deze nieuwe verschillen te voorkomen. Helaas zonder het gewenste resultaat. Eind 2023 is de aangepaste regeling opengesteld.

Waardevermeerderingsregeling

Naast de regelingen voor verduurzaming vanuit de versterking is er ook nog de waardevermeerderingsregeling. Dit betreft een subsidieregeling voor huiseigenaren met erkende aardbevingsschade die hun woning energiezuinig willen maken. Eigenaren kunnen deze subsidie aanvragen bij SNN voor verschillende energiebesparende en energieopwekkende maatregelen. Per adres kan de subsidie oplopen tot maximaal 4.000 euro. In 2023 heeft het Rijk deze subsidie verlengd en er is € 41 miljoen vrijgemaakt voor inwoners die recht hebben op de subsidie. De subsidie stopt op 1 februari 2025. Vanuit de regio is het Rijk verzocht om deze regeling nogmaals te verlengen. Begin december is een motie door de Tweede Kamer aangenomen waarin de kamer instemde met verlenging van de regeling. Verwachting is dat de regeling verlengd wordt tot eind 2025.

Isolatie-aanpak

Met Nij Begun komt straks een fors budget beschikbaar voor de isolatie van woningen. Voor een beperkt aantal woningen in onze gemeente neemt NCG de isolatie voor haar rekening (als onderdeel van de versterking, maatregel 28). Voor alle woningen in de provincie Groningen en Noord-Drenthe komt straks de subsidieregeling voor isolatie (maatregel 29) beschikbaar. Op 6 maart 2024 zijn de uitgangspunten vastgesteld en het is de bedoeling dat in 2025 deze regeling open gaat. De subsidie vergoedt de isolatie- en ventilatiekosten die daadwerkelijk nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie. Woningen in het versterkingsgebied krijgen 100% van de kosten vergoed (tot max 40.000 euro). Woningen buiten dit

gebied krijgen 50% van de kosten vergoed (tot max 20.000 euro). Komende tijd wordt gewerkt aan de start van de regeling en ook aan een ontzorgingsaanpak (via gemeenten). Begin januari is de concept-regeling voor internetconsultatie open gesteld en de verwachting is dat de regeling medio 2025 daadwerkelijk van start gaat.

LEEFBAAR

De aardbevingen en daaropvolgende versterkingsopgave hebben de afgelopen jaren een sterk verstoring effect gehad op de leefbaarheid in het versterkingsgebied. Daarom is vanuit Nij Begun een bedrag van € 200 miljoen beschikbaar gesteld om straten, dorpen en wijken die te maken hebben met de gevolgen van de versterkingsopgave en de schadeafhandeling zowel fysiek als sociaal aantrekkelijker te maken voor huidige en toekomstige bewoners. Daarmee wordt een impuls gegeven aan de leefbaarheid, wat gaat over de kwaliteit van leven in zowel de fysieke als de sociale leefomgeving van mensen. Hierbij is een drietal onderdelen te onderscheiden, waarbij de middelen die aan de regio beschikbaar worden gesteld voor verschillende maatregelen kunnen worden ingezet.

- De fysieke leef- en woonomgeving: Gemeenten krijgen de mogelijkheid om de woonomgeving en de leefomgeving te versterken. Dit betreft o.a. voldoende en betaalbare woningen met aandacht voor de juiste doelgroep, de inrichting van de openbare ruimte met aandacht voor verkeersveiligheid, een gezonde leefomgeving, ontmoeten, voorzieningen voor kinderen of ouderen en de beschikbaarheid, nabijheid en instandhouding van maatschappelijke voorzieningen zoals dorpshuizen en sportverenigingen.
- De sociale leefomgeving: richt zich op het sociaal functioneren van het collectief of de gemeenschap die aangetast is door de versterkingsopgave. Dit kan op straat-, buurt-, wijk- of dorpsniveau. Voorbeelden zijn maatregelen die zich richten op bijv. sociale cohesie, betrokkenheid en verbondenheid, organisatiekracht, noaberschap, veiligheid en overlast.
- Kwaliteit van leven: richt zich op het individu en de persoonlijke situatie van mensen. Voorbeelden hiervan zijn bijv. maatregelen gericht op leefstijl, fysieke en sociale gezondheid, zorg(faciliteiten), meedoen en ontmoeten, eenzaamheid, inkomen en werk, onderwijs, recreëren en vrije tijd en het veiligheidsgevoel.

Om uitvoering te geven aan deze maatregelen, maken gemeenten gebruik van hun eigen bestaande werkwijzen en structuren. Deze kunnen per gemeente verschillen, maar als gemeenschappelijk kenmerk hebben ze dat ze gebiedsgericht zijn, zowel over het fysieke als sociale domein gaan en participatief ingericht zijn. Daar waar mogelijk sluit dit aan bij de uitvoering van de versterkingsopgave door de NCG. De middelen vanuit deze maatregel kunnen tot en met 2030 binnen deze bestaande structuren via de gemeenten zorgen voor de “plus” op de leefbaarheid en wijkontwikkeling in de dorpen en wijken in het aardbevingsgebied. De middelen kunnen worden ingezet voor het maken van plannen en het voeren van een participatief proces om deze plus te realiseren. Tevens kunnen kosten tijdens de looptijd van de regeling voor beheer en onderhoud (of exploitatiekosten) onderdeel zijn voor zover dit een positieve bijdrage heeft op de leefbaarheid.

INWONERSONDERSTEUNING

De aardbevingsproblematiek leidt ook tot schade op sociaal-emotioneel gebied en mensen die vastlopen in procedures. We zien afgelopen jaren in toenemende mate hulpvragen vanuit inwoners op dit vlak. Vanuit onze gemeente proberen we dit zo goed mogelijk te organiseren. Alle aardbevingsgemeenten ontvangen middelen vanuit het Rijk om sociaal-emotionele ondersteuning te bekostigen. Hieruit financieren we o.a. de inzet van onze onafhankelijke inwonersondersteuners en dragen we ook bij aan de uitrol van Welzijn op Recept. De inwonersondersteuners bieden laagdrempelige hulp en een luisterend oor, aan de keukentafel, tijdens collectieve bijeenkomsten of op straat. We proberen inwoners met hulpvragen zo goed mogelijk te ondersteunen, zeker in vastgelopen of schrijnende situaties. Verder brengen de twee betrokken portefeuillehouders c.a. maandelijks bezoeken aan getroffen inwoners. Waar nodig vragen we aandacht bij IMG en/of NCG voor concrete hulpvragen.

Ook dragen we schrijnende situaties voor bij de Commissie Bijzondere Situaties of het Interventieteam. Daarnaast hebben we ambtelijk en bestuurlijk regelmatig overleg met NCG en IMG waarbij we vraagstukken en signalen vanuit Oldambt bespreken.

Naast het ondersteunen van individuele inwoners is ook aandacht voor een collectieve aanpak gericht op sociale cohesie en veerkracht. Met de middelen die komende jaren beschikbaar komen worden hier ook plannen voor ontwikkeld en uitgevoerd. Tot slot zien we mogelijkheden met de gemeentelijke knelpuntenpot (nieuwe maatregel) om inwoners in bepaalde situaties te kunnen helpen om eventuele problemen of (onaanvaardbare) verschillen deels op te lossen.

SPECIALE PROGRAMMA'S

Hieronder gaan we in op de speciale programma's die in het kader van de aardbevingsopgave een rol spelen en waarvoor vanuit Nij Begun extra middelen beschikbaar zijn gesteld. We zijn als gemeente betrokken bij deze programma's, zowel bestuurlijk als beleidsmatig. Daarnaast zoeken we waar mogelijk de samenwerking om voor onze inwoners (incl. ondernemers en boeren) de mogelijkheden vanuit deze programma's te benutten.

Agroprogramma

Het Agroprogramma beoogt bij te dragen aan de totstandkoming van een toekomstbestendige agrarische sector in het aardbevingsgebied, waarbij het handelingsperspectief van de agrariër wordt hersteld dan wel verbeterd. In het Agroprogramma trekken rijk en regio samen op met de agrarische sector. In de uitvoering van het programma wordt nauw samengewerkt met NCG en IMG. Het provinciale Agroprogramma geldt in beginsel voor elk agrarisch bedrijf in het aardbevingsgebied. Vanuit het programma kunnen agrariërs ondersteuning krijgen van consultants en zijn subsidies beschikbaar voor inzet van deskundigen. Ook is een investeringsregeling tot stand gekomen waar agrariërs een beroep op kunnen doen. Vanuit de bestuurlijke afspraken 2020 was een budget van 19 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van het programma. Met Nij Begun heeft het rijk besloten om € 221 miljoen extra beschikbaar te stellen als rijksbijdrage.

Erfgoed

Om het erfgoed de aandacht te geven die het verdient, hebben de 5 aardbevingsgemeenten, de provincie Groningen, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), waaronder de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en Nationaal Coördinator Groningen een gezamenlijke aanpak ontwikkeld met als doel: het behouden en door ontwikkelen van Gronings erfgoed, de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit en daarmee de gebiedsidentiteit. Ook hier geldt dat met Nij Begun meer ruimte en middelen komen voor inzet voor het erfgoedprogramma. Het programma wordt hiermee verlengd tot en met 2028 en hiervoor is € 73 miljoen beschikbaar gesteld. Met deze middelen worden de al bestaande subsidieregelingen voor regulier en groot onderhoud en restauratie van rijksmonumenten gecontinueerd en ook die voor regulier onderhoud van gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden. Daarnaast zullen deze regelingen worden uitgerold naar de hele provincie.

MKB

Ondernemers in het klein- en middenbedrijf in het aardbevingsgebied hebben te maken met ingewikkelde samenloop van problemen. Problemen op het gebied van schade en/of versterken waardoor continuïteit en toekomstperspectief van hun bedrijf onzeker kan zijn. Daarom verdienen deze ondernemers extra aandacht. Het mkb-programma ondersteunt het mkb in de provincie Groningen in het aardbevingsgebied. Dit gebeurt door middel van personele inzet, financiële ondersteuning en het aanbieden van experts die het mkb kunnen ontzorgen én helpen bij het bieden van een toekomstperspectief voor de ondernemer. Vanuit de bestuurlijke afspraken uit 2020 is er € 11 miljoen beschikbaar gesteld. Vanuit de kabinetsreactie Nij Begun zijn er aanvullende middelen beschikbaar gesteld ter hoogte van 25 miljoen euro tot en met 2028. In het voorjaar 2023 is door alle

betrokken partijen een plan van aanpak ondertekend (ook in het college vastgesteld). Ondernemers kunnen zich melden bij GroBusiness en Stut en Steun voor ondersteuning.

Sociaal en gezondheid

Enkele jaren terug is in de regio “Tafel Sociaal en Gezondheid” opgericht waarin de sociaal-emotionele impact van gaswinning centraal staat. Aan deze tafel zitten de vijf aardbevingsgemeenten, de provincie en de GGD. Met het programma sociaal en gezondheid zetten de gemeenten in op het ondersteunen van inwoners en professionals om de negatieve gezondheidsgevolgen, ontstaan door aardbevingsproblematiek, te verminderen of te voorkomen. Het programma richt zich op individuele ondersteuning, groepsinzet en versterken van de samenlevingskracht. Focus hiervan ligt dus bij de gemeenten zelf. Vanuit Nij Begun zijn ook extra middelen beschikbaar gekomen hiervoor. Wel is afgesproken dat een aan aantal zaken goed zijn om bovenlokaal op te pakken. Dit betreft onderwerpen als samenwerking, kennisopbouw en uitwisseling, monitoring etc. Hiervoor is ook een bovenlokaal programma ontwikkeld.

HERSTELAGENDA OLDAMBT - PLAN VAN AANPAK

Als gemeente krijgen we een grotere rol in de herstelopgave en de diverse maatregelen vanuit Nij Begun. We waren al direct betrokken bij de versterkingsopgave, o.a. als opdrachtgever voor de NCG (met name t.a.v. prioritering en planning). We zien nu ook dat in bredere zin de samenwerking met NCG en IMG intensiever wordt, met name in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. Uiteraard geldt dat IMG en NCG primair verantwoordelijk zijn en blijven voor de uitvoering van de versterkingsopgave en schadeherstel. Als gemeente willen we toe naar een meer integrale aanpak waarbij de inwoner centraal staat, zeker ook gezien de koppeling met de verduurzamingsopgave en isolatie-aanpak. De gemeente is als eerste overheidsorgaan voor inwoners en ondernemers de meest aangewezen partij om coördinatie en afstemming te organiseren. In dat kader willen we als gemeente een meer proactieve en coördinerende rol vervullen als het gaat om de maatregelen die te maken hebben met versterking en herstel.

Met Nij Begun krijgen we een grotere rol en verantwoordelijkheid en ook meer financiële middelen om te werken aan herstel. Hieronder schetsen we de maatregelen uit Nij Begun waar we direct een rol in vervullen (en waarvoor we financiële middelen ontvangen). Daarbij gaan we ook in op onze inzet en aanpak voor komend jaar. Hierbij zien we drie onderwerpen die centraal staan.

1. Samenwerking: belangrijk in onze aanpak is de samenwerking tussen betrokken partijen, met inwoners en dorpsbelangen, maar ook intern binnen de gemeente. Afgelopen jaar is de samenwerking met NCG en IMG verder geïntensiveerd en we werken aan plannen voor een één-overheid-aanpak (zie voorbeeld Hamrikkerweg). Met inwoners hebben we contact over hulpvragen maar in toenemende mate zetten we ook in op de samenwerking met inwoners en dorpsbelangen. Afgelopen jaar hebben we hier mooie ervaringen opgedaan in de gebiedsontwikkeling van Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda. Komend jaar zullen we dit ook breder doen in het kader van een dorpsgerichte aanpak.
2. Inwoners centraal: In onze aanpak stellen we onze inwoners centraal. Vanaf de start van de aardbevingsopgave doen we dit door onze inwoners te ondersteunen en hun belangen waar mogelijk te behartigen. Met Nij Begun zien we meer mogelijkheden om inwoners te helpen in herstel en perspectief. En ook als gemeente hebben we hier meer ruimte en middelen voor gekregen. Naast onze ‘reguliere’ inwonersondersteuning zien we dit terug in de gebiedsgerichte aanpak die ontwikkeld en verkend wordt. Verder zien we mogelijkheden met onze knelpuntenpot om inwoners te kunnen helpen en evt. (onaanvaardbare) verschillen deels op te lossen.

3. Dorpsgerichte aanpak: De dorpsgerichte aanpak vormt een belangrijk onderdeel van de Herstelagenda. In het kader van de één-overheid aanpak is in 2024 gestart met een kleinschalige aanpak in 'startgebieden' om ervaring op te doen en lessen te trekken die benut kunnen worden bij verdere opschaling. In Oldambt is de keuze gemaakt voor Hamrikkerweg als startgebied. Maar ook op andere onderdelen werken we dorpsgericht aan plannen voor herstel. Komend jaar zal dit met de verschillende maatregelen verder uitgebreid worden.
- a. Gebiedsontwikkeling Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda: met de beschikbare middelen voor investeringen in de openbare ruimte (blok D) werken we aan de gebiedsontwikkeling van dit dorpenlint. In 2025 starten de eerste werkzaamheden en worden deelprojecten verder uitgewerkt in samenwerking met inwoners.
 - b. Dorpsgerichte aanpak Drieborg: Met het Ministerie van EZK/BZK zijn we in gesprek over de mogelijke aanpak van Drieborg, waarbij ook gekeken wordt naar een aanpak gericht op schadeherstel, verduurzaming en leefbaarheid. In het najaar 2024 is ook het IMG hierbij betrokken. Het streven is om in het voorjaar van 2025 een concreet plan klaar te hebben en te kijken wat hierin mogelijk en haalbaar is.
 - c. Startgebied Hamrikkerweg (één-overheid-aanpak): Voor het gebied Nieuw-Scheemda werken we samen met IMG en NCG aan dit plan in het kader van de regionale Agenda Herstel van Groningen. Doel is om met alle inwoners in het gebied in contact te komen om te vragen wat ze nodig hebben om te komen tot een 'veilige, herstelde en verduurzaamde' woning. Het aanbod hierbij is om te werken aan een maatwerkplan, vanuit de bestaande regelingen en instrumenten. Op verzoek van dorpsbelangen wordt hier nu ook 't Waar bij betrokken. In de 2e helft van 2024 hebben we een plan van aanpak opgesteld en het streven is om in het voorjaar 2025 daadwerkelijk te starten.
 - d. Inwonersondersteuning: in het kader van een meer collectieve aanpak willen we dorpsgericht kijken wat nodig en mogelijk is. Daarvoor hebben we eind 2024 een pilot gedaan in Hongerige Wolf/Ganzedijk. Komend jaar willen we kijken hoe we dit verder kunnen uitrollen.
 - e. Leefbaarheid: met de beschikbare middelen voor investeringen in leefbaarheid gaan we komende jaren dorpsgericht en samen met inwoners aan de slag. Hiervoor gaan we in 2025 een kader en plan van aanpak opstellen.

Maatregelen en middelen Herstel Oldambt

Vanuit Nij Begun zijn medio 2024 afspraken gemaakt tussen rijk en regio over de maatregelen waar we als gemeenten verantwoordelijk voor zijn of worden. In goede samenwerking zijn afspraken vastgelegd over het bestedingskader, het kasritme en de regionale verdeling van de middelen. Op 1 juli heeft het rijk hiervoor de regeling gepubliceerd in de "Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024 - 2030". In het najaar hebben we onze aanvraag hiervoor ingediend. Voor de periode tot en met 2030 weten we voor welke maatregelen we middelen ontvangen en hoe we deze kunnen inzetten. Hierbij opgemerkt dat in Nij Begun wel is afgesproken dat voor Herstel geldt 'koste wat kost', wat betekent dat mochten aanvullende middelen nodig zijn dat aanvullende afspraken gemaakt kunnen worden.

Hieronder geven we een toelichting op de verschillende maatregelen en onze inzet voor komend jaar.

- **Inwonersondersteuning:** Dit betreft de inzet voor sociaal-emotionele ondersteuning en sociale cohesie. In Oldambt hebben we hiervoor nu 2 inwonersondersteuners in dienst (tijdelijk zelfs 3). In aanvulling op de middelen die reeds toegezegd waren (t/m 2025) zijn in het kader van Nij Begun gesprekken gevoerd over aanvullende inzet tot 2030. In eerste instantie waren hiervoor geen extra middelen door het kabinet beschikbaar gesteld, maar in het voorjaar 2024 zijn alsnog afspraken gemaakt hierover. In totaal ontvangen we komen jaren een bedrag van c.a. 2,3 miljoen euro (c.a. 350k per jaar). Naast de inzet van onze inwonersondersteuners financieren we hieruit ook een deel van de uitbreiding van Welzijn op Recept.

Daarnaast richten we ons ook op een meer collectieve aanpak. In dit kader zijn in het najaar 2024 de inwoners van Hongerige Wolf en Ganzedijk benaderd. Via een persoonlijke uitnodiging en twee inloop-bijeenkomst zijn mensen geïnformeerd over schadeherstel en verduurzaming en de beschikbare regelingen. Komend jaar willen we onze inwonersondersteuning verder ontwikkelen, zowel individueel als collectief. We kijken hierbij ook naar mogelijke andere dorpen waar we een collectieve aanpak kunnen opstarten. Daarnaast zal de aanpak van het startgebied Hamrikkerweg hierin een belangrijke rol krijgen.

- **Openbare ruimte (Blok D):** Vanuit het rijk zijn in 2020 middelen toegezegd voor investeringen openbare ruimte in gebieden waar versterking plaatsvindt (bestuurlijke afspraken, zogeheten blok D). Het betreft voor ons een bedrag van c.a. 5 miljoen euro. Vanuit Nij Begun zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld (indexatie, c.a. 1,5 miljoen). In hoofdstuk 2 is al benoemd dat we met deze middelen ernaar streven om de versterking van woningen te verbinden aan gebiedsontwikkeling in de dorpen waar dit speelt. Ook is aangegeven dat het grootste deel van deze middelen (5 miljoen) besteed zal worden aan de uitvoering van het gebiedsplan van het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar, Nieuw Scheemda. In 2025 worden deelprojecten verder uitgewerkt in de werkgroepen samen met inwoners. Daarnaast starten ook de eerste werkzaamheden (o.a. realisatie fietspaden, passeerstroken). Verder kijken we welke investeringen nog nodig cq wenselijk zijn vanuit het resterende budget.
- **Sociale Cohesie Blok B:** bij de bestuurlijke afspraken in 2020 zijn o.a. afspraken gemaakt over de inzet binnen het zogeheten blok B. Dit betreft middelen om de sociale cohesie te vergroten en de verschillen tussen maatregelen voor de woningen in de versterking te verkleinen (voor Oldambt ruim 12 miljoen euro). Een deel van deze middelen wordt gebruikt voor de subsidieregeling via SNN (subsidie voor verduurzaming van woningen die in de versterkingsopgave vallen, vergelijkbaar aan de regeling die vanuit het rijk is opgesteld). Verder wordt een deel ingezet voor de subsidieregeling 'constructieve maatregelen blok B' die het college in maart 2023 heeft vastgesteld. Deze regeling is bedoeld voor woningeigenaren in blok B waarvan de woning niet versterkt hoeft te worden, maar waar wel constructieve problemen aan de woning zijn geconstateerd en die het advies hebben gekregen van NCG om die aan te pakken. De regeling biedt de mogelijkheid voor een subsidiebijdrage in de kosten voor constructieonderzoek (max 20k) en eventueel herstel of gedeeltelijke vernieuwing van de constructie van de woning (max 150k). Doel van de regeling is om verschillen met woningen die eerder beoordeeld zijn en wel versterkt worden (blok A) zoveel mogelijk te voorkomen. De eigenaren die mogelijk voor deze regeling in aanmerking komen zijn per brief geïnformeerd. In 2024 zijn de eerste subsidies verstrekt. In 2025 kijken we hoe we deze regeling verder kunnen inzetten.
- **Knelpuntenpot gemeenten:** met deze maatregel uit Nij Begun ontvangen de aardbevingsgemeenten financiële middelen voor het wegnemen van psychosociale en sociaaleconomische knelpunten. In totaal gaat het om een bedrag van 86 miljoen. Recent zijn afspraken gemaakt over de verdeling van deze middelen waarbij we als Oldambt een bedrag ontvangen c.a. 7,5 miljoen. Eind 2023 is hiervoor de eerste tranche ontvangen (c.a. 2,8 miljoen). In 2024 is gestart met het opstellen van een kader en werkwijze hoe we deze middelen willen inzetten. Streven is om dit begin 2025 af te ronden en vast te laten stellen door het college.
- **Leefbaarheid:** deze maatregel uit Nij Begun gaat over extra geld voor leefbaarheid en wijkontwikkeling voor gebieden waar versterking en/of schade speelt. Tussen het Rijk en de aardbevingsgemeenten zijn afspraken gemaakt over het bestedingskader. Binnen de regio zijn recent afspraken gemaakt over de verdeling van de beschikbare middelen (in totaal 200 miljoen, voor Oldambt ruim 12 miljoen). In het najaar van 2024 is hiervoor een projectleider geworven en het proces opgestart om te komen tot een plan. Streven is om in de eerste helft van 2025 een kader en plan van aanpak op te stellen en in het college te laten vaststellen. Essentieel hierin is ook de samenwerking en participatie met inwoners (o.a. dorpsbelangen). Daarnaast is het belangrijk om hierbij aan te sluiten op bestaande structuren en initiatieven.
- **Organisatiekosten:** We krijgen al een aantal jaren middelen vanuit het Rijk voor de kosten die we als gemeenten maken (met name personele inzet en organisatiekosten). Met Nij Begun zijn deze afspraken verlengd tot en met 2028. Hierbij wordt rekening gehouden met loonindexering. Voor Oldambt betekent dit dat we jaarlijks een bedrag van c.a. 700k ontvangen voor personele inzet en organisatiekosten.

Communicatie

In dit hoofdstuk beschrijven we de uitgangspunten van de communicatie en de rollen en verantwoordelijkheden van alle partijen die betrokken zijn in de versterkingsoperatie. Ook geven we een overzicht van de communicatiemiddelen die we inzetten.

INLEIDING

Het versterken en herstellen van Oldambt brengt complexe uitdagingen met zich mee, zowel voor onze inwoners als voor alle betrokken partijen. De aardbevingsproblematiek, schadeafhandeling en versterkingsopgave vragen om heldere, eerlijke en tijdige communicatie. Als gemeente streven we naar communicatie die niet alleen informeert, maar ook betrokkenheid vergroot, vertrouwen opbouwt en activeert. Deze communicatieaanpak wordt ondersteund door het strategisch communicatieframe van Herstel Oldambt welke we hebben opgesteld.

TERUGBLIK

Afgelopen jaar hebben we belangrijke stappen gezet in het verbeteren van onze communicatie. We hebben inwoners regelmatig geïnformeerd via nieuwsbrieven en sociale media, persoonlijke gesprekken en spreekuren georganiseerd en bijeenkomsten in dorpen gehouden om vragen te beantwoorden en zorgen te bespreken. We zijn het jaar gestart met een waardevolle inwonersavond met een grote opkomst (c.a. 130 inwoners) op 22 januari in Nieuwolda, georganiseerd samen met IMG en NCG. We hebben gesproken over de actuele stand van zaken met betrekking tot schadeafhandeling en versterking in onze gemeente. Het was ook een kans voor ons om te luisteren naar vragen, zorgen en frustraties van inwoners.

Op individueel niveau vindt de primaire communicatie voor de versterking en schade-afhandeling plaats door NCG en IMG. Als gemeente zijn we hierin ondersteunend en aanvullend. Belangrijk hierbij zijn de contacten met onze inwonersondersteuners en de maandelijkse werkbezoeken van de betrokken bestuurders. Daarnaast hebben we afgelopen jaar gewerkt aan een meer collectieve aanpak waarin ook communicatie een belangrijke rol speelt. Dit gaat over de planontwikkeling in Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda waarin we nauw samenwerken met de beide dorpsbelangenverenigingen. Een van de succesverhalen was de deur-tot-deur actie met flyers in Hongerige Wolf en Ganzedijk, waarmee we veel inwoners direct konden bereiken. Deze actie, gehouden in het najaar, zorgde niet alleen voor bredere bekendheid van het programma, maar ook voor meer vertrouwen in de aanpak met ingeplande afspraken, aangegeven schades bij IMG en gesprekken met inwonersondersteuners.

Een ander hoogtepunt was de totstandkoming van een mooi plan voor het startgebied Hamrikkerweg. Dit plan kwam tot stand door nauwe samenwerking met NCG en IMG, maar ook de andere startgebieden. Het laat zien hoe gedeelde inzichten en ervaringen kunnen bijdragen aan een sterke basis voor herstel. Het overleg met betrokken partijen heeft geleid tot een gedragen aanpak, die als voorbeeld kan dienen voor verdere gebiedsgerichte communicatie. Daarnaast zijn de communicatie overleggen met het Rijk en partners zoals IMG en NCG geïntensiveerd. Hoewel deze overleggen hebben geleid tot betere afstemming, is er nog ruimte voor verbetering in de uitvoering en opvolging van gemaakte afspraken. Dit blijft een punt van aandacht.

VOORUITBLIK

De communicatie wordt in 2025 nog belangrijker nu de gemeente meer verantwoordelijkheden heeft gekregen en zelf meer taken uitvoert binnen de versterkings- en herstelopgave. Deze nieuwe rol vraagt om een sterkere focus op directe en effectieve communicatie. Goede en tijdige communicatie is cruciaal voor het vertrouwen van de inwoners en voor het succes van onze Herstelagenda. Gebleken is dat in gesprek blijven met inwoners de beste manier van communiceren is. Dit betekent dat we inzetten op meer persoonlijke gesprekken, bijeenkomsten en interactieve communicatiemiddelen die ruimte bieden voor dialoog. Daarnaast richten we ons op gebiedsgerichte communicatie die specifiek is afgestemd op de behoeften van inwoners in de dorpen

waar we actief zijn. Storytelling blijft een speerpunt om persoonlijke verhalen van inwoners en ondernemers te delen, terwijl we tegelijkertijd nieuwe kanalen zoals WhatsApp en visuele middelen, waaronder video's en infographics, verder uitbouwen.

Ook zetten we in op meer uniformiteit en herkenbaarheid in onze communicatie, zodat alle betrokkenen duidelijk weten wat ze van ons kunnen verwachten. Door continu te investeren in communicatie die inwoners centraal stelt, willen we bijdragen aan een succesvol herstelproces en een beter toekomstperspectief voor alle inwoners van Oldambt.

UITGANGSPUNTEN

Hieronder hebben we de uitgangspunten voor onze communicatie opgenomen over de versterking:

- De communicatie doen we vanuit de behoefte van onze inwoners; zij staan voorop.
- Inwoners weten waar ze terecht kunnen voor informatie over de versterking van hun woning en eventuele vragen.
- Als gemeente hebben we een rol en verantwoordelijkheid, tegelijkertijd is onze rol in de versterking en schade-afhandeling beperkt in wat we daarin kunnen doen. Dat willen we duidelijk maken, juist om te voorkomen dat inwoners het vertrouwen in onze aanpak verliezen.
- Tijdigheid en proactiviteit staan centraal, zodat inwoners niet alleen geïnformeerd worden, maar ook geactiveerd en perspectief krijgen.
- Onze communicatie sluit aan bij de behoeften van inwoners en biedt hen helderheid over wat er speelt, duidelijkheid over mogelijkheden en ondersteuning in het proces.
- Eén van de behoeftes van inwoners die uit diverse onderzoeken komt, is de behoefte aan perspectief; een toekomstbeeld. Dit nemen we mee in onze communicatie.
- We gaan daarbij voor begrijpelijke taal. Het is al ingewikkeld genoeg door alle betrokken partijen, de vele regelingen, doelgroepen (blokken) en mogelijke oorzaken van schade. We willen inwoners in het begrijpen van en wegwijs maken in dit dossier.

ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Inwoners krijgen in het versterkingsproces te maken met verschillende partijen:

- Gemeente Oldambt: Coördineert de communicatie en zorgt voor afstemming met ketenpartners. De gemeente informeert inwoners over gemeentelijke regelingen, beleid en gebiedsontwikkeling.
- Nationaal Coördinator Groningen (NCG): Verantwoordelijk voor communicatie over individuele versterkingsprocessen en technische uitvoering.
- Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG): Richt zich op communicatie over schadeafhandeling.
- Samenwerking: De gemeente werkt samen met NCG, IMG, woningcorporaties en aannemers om inwoners zo goed mogelijk te informeren en te ondersteunen.
- Aannemer: Tijdens de uitvoering van de versterkingsmaatregelen is de aannemer verantwoordelijk voor de communicatie over de praktische zaken. Bijvoorbeeld over wat er wanneer gaat gebeuren en hoe bewoners zich hierop kunnen voorbereiden. De aannemer voert de communicatie naar bewoners en omwonenden uit onder regie van NCG.
- Woningcorporatie: De corporatie is verantwoordelijk voor communicatie naar de eigen huurders.

Waar nodig en logisch stemmen deze partijen onderling af over hun communicatie (timing en inhoud).

COMMUNICATIEMIDDELEN

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de in te zetten communicatiemiddelen en -doelen. Deze communicatiemiddelen zijn voor inwoners en ondernemers in het versterkingsgebied, maar ook anderen die worden geconfronteerd met de nadelige gevolgen van gaswinning in onze gemeente.

Middel	Doelgroep	Doel
Nieuwsbrieven	Alle geïnteresseerden, gemeenteraad en dorpsbelangenverenigingen	Informeren over actualiteiten, relevante regelingen en de inzet van de gemeente
Website	Alle geïnteresseerden	Bieden van actuele informatie, regelingen en nieuws
Social media	Inwoners en geïnteresseerden	Directe interactie en het delen van updates
Storytelling	Inwoners, ondernemers en andere betrokkenen	Belichten van successen en uitdagingen met persoonlijke verhalen
Informatiebijeenkomsten	Alle geïnteresseerden	Informeren, dialoog aangaan en vragen beantwoorden
Spreekuren	Inwoners met hulpvragen	Informeren en beantwoorden van persoonlijke vragen
Dorpskranten en lokale media	Specifieke gemeenschappen	Lokale communicatie en specifieke informatievoorziening
WhatsApp-kanalen	Inwoners	Snelle en laagdrempelige communicatie
Visuele middelen	Alle doelgroepen	Helpen complexe informatie te verduidelijken via video's, infographics en illustraties

Bijlagen

BIJLAGE 1: DEFINITIES EN AFKORTINGEN

- **ACVG:** Adviescollege Veiligheid Groningen. Het onafhankelijke ACVG adviseert gevraagd en ongevraagd de minister van Economische Zaken en Klimaat over kaders en normen voor de veiligheid van gebouwen.
- **AOS:** Acut Onveilige Situatie. Hier is sprake van als de bewoner/eigenaar van een huis of gebouw zich acut onveilig voelt. Een Acut Onveilige Situatie kan worden gemeld bij IMG.
- **Beoordeling:** onderzoek of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet.
- **BOG:** Bestuurlijk Overleg Groningen. Een regionaal overleg tussen vertegenwoordigers van de aardbevingsgemeenten, NCG en het Rijk waarin besluiten worden genomen over de (uitvoering van de) versterkingsopgave.
- **CBS:** Commissie Bijzondere Situaties: Deze commissie helpt inwoners uit het aardbevingsgebied als er sprake is van bijzondere situaties, waar mensen zelf niet uit komen en waar dringend hulp nodig is. De commissie beoordeelt de aanvragen en besluit welke extra hulp kan worden geboden. Dit kan variëren van het inschakelen van praktische hulp tot het toekennen van een financiële vergoeding. Steeds is het doel om samen een oplossing te vinden waarmee mensen weer verder kunnen.
- **EKB:** Eind 2020 is NCG gestart met Eigenaar Kiest Bouwer (EKB). Het doel hiervan is om het uitvoeren van de versterkingsplannen te versnellen. Bij EKB is de eigenaar opdrachtgever van de aannemer. De eigenaar heeft daardoor meer regie in het versterkingstraject. De kosten voor de noodzakelijke versterking van de woning vergoedt NCG. Eigenaren kunnen kiezen voor deze aanpak op het moment dat het versterkingsadvies klaar is.
- **HRA:** De Hazard and Risk Assessment is een jaarlijks onderzoek naar de veiligheidsrisico's in het aardbevingsgebied. Onderdeel van dit onderzoek is het risicomodel, waarmee op basis van een probabilistische methode de waarschijnlijkheid wordt aangegeven of een woning wel of niet voldoet aan de veiligheidsnorm. De Mijraad heeft dit risicomodel gebruikt in haar advies. Sinds gasjaar 2021-2022 is de HRA vervangen door de publieke Seismische Dreigings en Risico Analyse (SDRA) die jaarlijks door TNO wordt opgesteld.
- **IMG:** Instituut Mijnbouwschade Groningen. Dit instituut is verantwoordelijk voor het afhandelen van schademeldingen als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld.
- **Licht verhoogd risicoprofiel (P90):** Gebouwen waarvan het mogelijk is dat zij niet voldoen aan de veiligheidsnorm.
- **Lokale projectgroep:** Gemeentelijk overleg waarin medewerkers van de gemeente Oldambt en NCG zijn vertegenwoordigd. De projectgroep zorgt voor de voorbereiding van de versterkingsoperatie door de lijst van woningen en gebouwen compleet te maken, een prioritering aan te brengen in opnames en beoordelingen, de communicatie met inwoners te verzorgen en te zorgen voor sociaal-maatschappelijke zorg.
- **Lokale stuurgroep:** Gemeentelijk overleg met daarin een afvaardiging van bestuurders van de gemeente Oldambt en de gebiedsmanager van NCG en directeur van IMG. De lokale stuurgroep neemt besluiten over de uitvoering van de versterkingsopgave in de gemeente Oldambt.
- **Loket Opname op Verzoek:** NCG is in 2020 gestart met dit loket voor inwoners die niet in de versterkingsopgave zitten, maar zich wel zorgen maken over de veiligheid van hun woning. Hierbij wordt een analyse gemaakt of het verstandig is om het pand nader te laten beoordelen of deze aan de veiligheidsnorm voldoet. Als dat het geval is, dan kan NCG besluiten om het adres toe te voegen aan de versterkingsaanpak.
- **MJVP:** Het Meerjaren Versterkingsplan vormt de gezamenlijke visie van gemeenten op het verloop van de operatie. Het doel van het MJVP is om beter te kunnen sturen op de uitvoering van het versterkingsprogramma en om bewoners meer inzicht te bieden in de planning en mogelijke doorlooptijden.
- **Mijraad:** De Mijraad is een onafhankelijk adviesorgaan dat de minister van Economische Zaken en Klimaat adviseert over de verlening van verschillende mijnbouwvergunningen.

- **Mijnraadadvies:** Op 29 juni 2018 heeft de Mijnraad advies uitgebracht aan de minister van EZK over wat de gevolgen zijn van het verlagen van de gaswinning voor de veiligheid en wat dit betekent voor de versterkingsoperatie. De minister van EZK heeft op 2 juli 2018 een besluit genomen over het vervolg van de versterkingsoperatie.
- **NCG:** Nationaal Coördinator Groningen, uitvoeringsorganisatie voor versterking.
- **Normaal risicoprofiel:** Gebouwen waarvan het waarschijnlijk is dat zij voldoen aan de veiligheidsnorm.
- **Normbesluit:** Het besluit waarin staat of een gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm. Het gaat hierbij om de maatregelen die nodig zijn om een gebouw op norm te krijgen en een indicatie van de kosten. Na het nemen van het normbesluit start de planvormingsfase. NCG neemt het normbesluit namens de minister van BZK.
- **NPR (9998):** De Nederlandse Praktijkrichtlijn 9998 is de richtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen.
- **Opname:** Onderzoek naar de constructieve eigenschappen van een gebouw.
- **PGA:** Peak Ground Acceleration, oftewel piekgrondversnelling. Grondversnelling betekent het bewegen van de grond tijdens een aardbeving. Door metingen en berekeningen maakt het KNMI een inschatting van de mogelijke grondversnelling bij aardbevingen in de toekomst.
- **Praktijkaanpak:** In deze aanpak beoordeelt een aannemer of constructeur op basis van zijn kennis, ervaring en deskundigheid of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet. Als een gebouw hier niet aan voldoet, kijkt de aannemer welke maatregelen nodig zijn om een gebouw te versterken.
- **Risicoprofiel:** Op basis van het risicomodel in de HRA is aan alle woningen en gebouwen in het aardbevingsgebied een risicoprofiel toegekend. Dit risicoprofiel geeft de waarschijnlijkheid aan dat een woning niet voldoet aan de veiligheidsnorm.
- **SodM:** Staatstoezicht op de Mijnen. Maakt zich sterk voor de veiligheid van de mens en de bescherming van het milieu bij energiewinning en het benutten van de ondergrond, nu en in de toekomst. SodM toetst de lokale plannen van aanpak van de aardbevingsgemeenten op het veiligheidsaspect.
- **Typologieaanpak:** Aanpak van de opnames en beoordelingen, waarbij per type woning maar een zeer beperkt aantal woningen uitgebreid onderzocht hoeft te worden. Als uit onderzoek blijkt dat versterking niet nodig is, dan geldt dat voor alle woningen van hetzelfde type. Is versterking wel nodig dan kan/kunnen de specifieke versterkingsmaatregel(en) bij alle woningen toegepast worden. Er zal nog wel een korte validatie-inspectie plaatsvinden om vast te stellen of een woning daadwerkelijk overeenkomt met de typologie, en er bijvoorbeeld geen constructieve wijzigingen zijn geweest.
- **Veiligheidsnorm:** In 2015 heeft de Commissie Meijdam geadviseerd om in Groningen de veiligheidsnorm 10-5 te hanteren. Deze veiligheidsnorm is voor het hele land hetzelfde. Mensen moeten veilig kunnen wonen en werken achter een dijk, maar ook bij een industrieterrein en in het aardbevingsgebied. De norm 10-5 geeft aan dat de kans op overlijden van ieder persoon niet hoger mag zijn dan 1 op 100.000 per jaar. Deze veiligheidsnorm is het uitgangspunt in de NPR. Als na doorrekening van een gebouw blijkt dat de kans op overlijden groter is dan 1 per 100.000 jaar, zijn versterkingsmaatregelen noodzakelijk.
- **Verhoogd risicoprofiel (P50):** Gebouwen waarvan het waarschijnlijk is dat zij niet voldoen aan de veiligheidsnorm.
- **Versterkingsadvies:** In een versterkingsadvies staan de maatregelen die nodig zijn om een gebouw te laten voldoen aan de norm voor aardbevingsbestendig bouwen.
- **Versterkingsbesluit:** Het besluit waarin de maatregelen zijn uitgewerkt om een gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen, waarbij rekening is gehouden met voorkeuren van de eigenaren/bewoners. Na het nemen van het versterkingsbesluit start (de voorbereiding van) de uitvoering.
- **VOG:** Versterkingsoverleg Groningen. Een regionaal overleg waarin de vertegenwoordigers van de aardbevingsgemeenten en de pro

BIJLAGE 2: VERSTERKINGSPROCES NCG

Opname en beoordeling

Na de opdracht vanuit de gemeente zet NCG een groep (batch) van adressen op de markt om de opnames en beoordelingen uit te laten voeren door ingenieursbureaus. De bewoners worden ingelicht door middel van een brief en er wordt een kennismakingsgesprek ingepland. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor de bewonersbegeleider van NCG: hij of zij helpt de bewoners door het opname- en beoordelingstraject. Steekproefsgewijs wordt de beoordeling, opgesteld door het ingenieursbureau, getoetst. Na de beoordeling volgt het normbesluit waarin staat of het adres op norm is. In het normbesluit staat dus niet welke maatregelen er nodig zijn om het huis 'op norm' te krijgen. Omdat het normbesluit een juridisch aspect bevat, kan de bewoner in bezwaar of beroep gaan tegen het normbesluit. Als het normbesluit definitief is en het huis niet op norm is, gaat het adres door naar de ontwerpfase (planvorming).

Planvorming

In de tweede fase vindt de voorbereiding van de versterking plaats. Een projectleider van NCG is verantwoordelijk voor dit proces, dat uiteindelijk leidt tot een uitvoeringsplan en een versterkingsbesluit. Het uitvoeringsontwerp of uitvoeringsplan wordt opgesteld door een architect of bouwkundig bureau. De bewoners/eigenaar worden hier actief bij betrokken en waar mogelijk worden hun wensen meegenomen. Het versterkingsbesluit wordt vervolgens voorgelegd aan de gemeente. Het ontwerp voor de versterking en de randvoorwaarden (zoals tijdelijke huisvesting, vergunningen en koppelkansen) worden zo geregeld, dat het versterkingsbesluit uitvoeringsgereed is: de daadwerkelijke versterking van de woning kan beginnen.

Versterken van de woning en opleveren versterkte woning (uitvoering)

Vervolgens wordt de versterking van één of meerdere panden aan de hand van het versterkingsbesluit gerealiseerd. Bewoners worden indien nodig tijdens het traject ondergebracht in tijdelijke huisvesting. De aannemer begeleidt de bewoner tijdens de bouw en oplevering. Na de oplevering van het versterkte pand wordt er nazorg geleverd aan de bewoner door de bewonersbegeleider van NCG. Aan het einde van het versterkingstraject volgt een evaluatie.

